Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України

Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»

№ 1, 2022

На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до переліку фахових видань категорії «Б» у галузі юридичних наук (081 – Право, 262 – Правоохоронна діяльність, 293 – Міжнародне право)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Запорізький національний університет
Запоріжжя 2022

УДК 34(05)

Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коломоєць Тетяна Олександрівна – доктор юридичних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Батюк Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент;
Биргеу Михайло Михайлович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);
Болокан Інна Вікторівна – доктор юридичних наук, доцент;
Ботнару Стела – доктор юридичних наук, доцент;
Бринза Сергій – професор, доктор хабілітат;
Верлос Наталя Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;
Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук у галузі філософії (Республіка Польща);
Волошина Владлена Костянтинівна – кандидат юридичних наук, доцент;
Галіцина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор;
Демидова Ірина Андріївна – кандидат юридичних наук, доцент (Республіка Білорусь);
Деревянко Наталія Зеновіївна – доктор філософії у галузі права;
Діхтієвський Петро Васильович – доктор юридичних наук, професор;
Дугенець Олександр Сергійович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);
Дудоров Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, професор;
Ібрагімов Соліджон Ібрагімович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Таджикистан);
Колпаков Валерій Костянтинович – доктор юридичних наук, професор;
Курінний Євген Володимирович – доктор юридичних наук, професор;
Кушнір Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор;
Сильченко Микола Володимирович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь);
Смирнов Максим Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;
Стеценко Семен Григорович – доктор юридичних наук, професор;
Тернущак Михайло Михайлович – доктор юридичних наук;
Уільям Дж. Уоткінс – доктор юридичних наук (США);
Федчишин Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук;
Шарая Анна Анатоліївна – кандидат юридичних наук.

Рекомендовано до опублікування вченою радою Запорізького національного університету, протокол № 8 від 22.02.2022 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1
ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Безпалько С.В., Шатрава С.О., Тимчишин А.М., Кріцак І.В. ОСОБЛИВОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ СФЕРІ ТА СУЧАСНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ І КРИМІНОГЕННІ ЗАГРОЗИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ АСПЕКТИ 14

Ганжа О.Г. НАРИС ПРАВИЛ КОРЕКТНОГО ЦИТУВАННЯ ЛАТИНСЬКИХ ВИСЛОВІВ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ЇХ СУМБУРНЕ ПОШИРЕННЯ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ 20

Горобець Н.О. ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ 27

Занфірова Т.А., Айдинян А.В. ПОШИРЮВАЛЬНЕ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА В ОКРЕМИХ РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ 30

Камаралі С.Є. ЗЕМЕЛЬНЕ ПИТАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ В ЧАСИ УРЯДУВАННЯ ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО 34

Кузнецова Л.В., Дулгерова О.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ГАЛУЗІ ТРУДОВОГО ПРАВА 38

Skovronskyy D.M. UNITY OF LOCAL AND SPIRITUAL POWER AS A STATE AND LEGAL DOCTRINE OF BYZANTIUM 41

Скуріхін С.М. ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНСТИТУТУ ВІЙСЬКОВИХ КАПЕЛАНІВ В АРМІЯХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН 45

Стовпець О.В., Стовпець В.Г. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНУ «КАНСЕЛІНГУ» У МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИНАХ: КИТАЙСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ КЕЙС 49

Шевченко А.Є., Кудін С.В., Шевченко Д.А., Авсєєвич В.П. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНИХ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ XXI СТ. 54

РОЗДІЛ 2
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Байрачна Л.К., Стогній О.А. КОНЦЕПЦІЯ САМООБМЕЖЕННЯ СУДУ: ДОКТРИНА «ПОЛІТИЧНОГО ПИТАННЯ» 58

Барегамян С.Х., Чінчін К.І. СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Е-ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 61

Бровко Н.І., Сімакова С.І. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ 65

Костенко С.О., Зелінський Д.В. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ 68

Мелех Л.В., Мелех Б.В. ЮРИДИЧНА ПРИРОДА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ПРАЦІВНИКА НА ЗДОРОВІ, НАЛЕЖНІ ТА БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ПРАЦІ 71

Новіков М.М., Сємко М.О. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ОМБУДСМАНА В КРАЇНАХ ЄВРОПИ 75

Олійник А.Ю. ПОНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 79

Чистоколяний Я.В. СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ COVID-19 83

РОЗДІЛ 3
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Іліопол І.М. ЕЛЕКТРОННИЙ НОТАРІАТ: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ..... 86

Кирдан Б.В., Широковська О.О. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ ЯК СПОСОБУ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ..... 89

Крижевська О.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ НОТАРІАЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН..... 93

Кройтор В.А., Садикова Я.М. ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ІНТЕРЕСІВ ЯК ПРИНЦИП СУЧАСНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ..... 100

Цимбал В.О., Коваль Д.С., Родік Т.П. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ПРАВОВА ГАРАНТІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ..... 103

Цуркану С.І. ІНТЕРФЕЙС ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА..... 107

Чуєнко В.І., Колісницький Б.Г., Чуєнко О.І. АНАЛІЗ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ТА МІСЦЯ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ..... 111

Чуєнко В.І., Кучмінда Д.Ю. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ІПОТЕКИ В УКРАЇНІ..... 114

Щербак С.В., Кожевнікова А.В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВИКОНАВЧИЙ ПРОЦЕС..... 117

РОЗДІЛ 4
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Андрущенко І.Г. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА КОНСОЛІДАЦІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ..... 122

Деркач Е.М. ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СПОСОБІВ УРЕГУЛЮВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ СПОРІВ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ..... 125

Довгань В.М., Боднарчук О.І. ІНСТИТУТ СПОЖИВЧОГО БАНКРУТСТВА ЯК НОВЕЛА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ..... 129

Устименко А.В. ДІАЛЕКТИЧНИЙ КОМПРОМІС МІЖ СВОБОДОЮ ТА НЕОБХІДНІСТЮ ЗА ПРИНЦИПОМ СВОБОДИ ДОГОВОРУ..... 132

РОЗДІЛ 5
ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Васечко Л.О., Шевченко В.О. СПЕЦІАЛЬНА ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ..... 135

Гресь Н.М. УГОДА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МЕДІАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИРІШЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТРУДОВОГО СПОРУ..... 139

Заболотна Н.Я. ФРІЛАНС ЯК НОВА ФОРМА ЗАЙНЯТОСТІ ТА ТРУДОВИХ ВІДНОСИН..... 143

Казановська М.М. СТАНДАРТИ ГІДНОЇ ПРАЦІ АДВОКАТА В УКРАЇНІ..... 146

Касинюк Л.А. ЩОДО ПІДСТАВ ТА УМОВ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ..... 150

Кузьменко О.В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ..... 154

Прогонюк Л.Ю. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ..... 157

Сєвідова О.В. ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ..... 161

РОЗДІЛ 6
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Чирик А.О. ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЯК ОБ'ЄКТА ПРАВА СПІЛЬНОЇ ЧАСТКОВОЇ ВЛАСНОСТІ.....165

РОЗДІЛ 7
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Анпілогов О.В. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ.....168

Берендєєва А.І., Томіна В.Ю. НАПРАВЛЕННЯ КРИВДНИКА НА ПРОХОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ДЛЯ КРИВДНИКІВ У КОНТЕКСТІ БОРОТЬБИ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ В УКРАЇНІ.....171

Боднар А.М., Кіріка Д.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....175

Буга Г.С. НЕБАНКІВСЬКА ФІНАНСОВА УСТАНОВА ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....178

Заярний О.А. ДО ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ РОЗУМНИХ МІСТ.....182

Іванський А.Й. ПРАВОВІ РЕЖИМИ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ЇХ ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНА.....185

Колеснікова М.В., Зінченко Г.С. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ БУЛІНГУ З БОКУ ВИКЛАДАЧА У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....188

Маринів Н.А., Баранова Л.О., Товстик А.О. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БЮДЖЕТУ УЧАСТІ.....192

Невмержицька Т.М. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ САМОЗАЙНЯТИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....195

Рєзнік О.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БІОГАЗОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....198

Самонова В.В. ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ.....202

Співак М.В. ДОКУМЕНТУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ.....205

Теличко О.А., Рекун В.А. РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ.....209

Черниш Р.Ф., Ігнатюк М.В., Заріцький О.Ю. ПРОТИДІЯ ДЕСТРУКТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВПЛИВУ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ.....213

Шапенко Л.О. ЗМІСТ ТА ПРИРОДА ПРАВОТВОРЧОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....217

Шеремет О.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРОНАТНОЇ СЛУЖБИ В ОКРЕМИХ ОРГАНАХ ВЛАДИ УКРАЇНИ.....221

РОЗДІЛ 8
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Агапова К.В. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ВЧИНЯЄ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СКЛАДІ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ.....224

Андрушко А.В. МЕТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....229

Бзова Л.Г. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ СУДОВОГО РІШЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....238

Бурда О.М. СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КРАДІЖОК У МЕРЕЖІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ.....241

Клочко А.М., Карпик Ю.А., Курило О.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ.....246

Лугіна Н.А., Савенок К.О., Онофрей В.С. ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, ПОВ'ЯЗАНИХ З СУЇЦИДАЛЬНИМИ ДІЯМИ НЕПОВНОЛІТНІХ З ВИКОРИСТАННЯМ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ.....251

Свєтлічний І.В. РОЛЬ ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....254

Сирота Д.І., Метка Ю.С., Мещуров А.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ.....258

Тіточка Т.І. ПОНЯТТЯ І ТИПОЛОГІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ЖЕРТВ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ІНЦЕСТУ.....262

РОЗДІЛ 9
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Ахтирська Н.М. РОЗРОБЛЕННЯ НОВИХ ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ДОПИТУ НА ПОТРЕБУ ЧАСУ. 265

Буравська А.А. ЗАСОБИ ОХОРОНИ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ГАРМОНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ (ДИРЕКТИВА 2016/943).....269

Завтур В.А. СУДОВА ОЦІНКА ДЕПОНОВАНИХ ПОКАЗАНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРАВОЗАСТОСОВНИЙ АСПЕКТ.....273

Зеленцов О.П. ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАДИ «РОЗУМНІСТЬ СТРОКІВ» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВА ЛЮДИНИ ЩОДО УКРАЇНИ..... 276

Карпенко В.М. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА СВІДКА НА ПРАВОВУ ДОПОМОГУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ..... 281

Луцик В.В., Гловюк І.В. УЧАСТЬ ВИКРИВАЧА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПИТАННЯ НОРМАТИВНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ..... 285

Саковський А.А. ЗМІСТ І ТЕРМІНИ ВИКОНАННЯ ДОРУЧЕНЬ СЛІДЧОГО НА ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) І НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....289

Степанова Г.М., Григорчук Н.П. СУЧАСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ..... 292

Стецик Б.В., Марко С.І. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ..... 296

Хахуцяк О.Ю., Верещак О.І. ПРОБЛЕМИ ОГОЛОШЕННЯ ОСОБИ У МІЖНАРОДНИЙ РОЗШУК В КОНТЕКСТІ ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (IN ABSENTIA)..300

РОЗДІЛ 10
СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Вавринчук М.П., Пунда О.О., Когут О.В. ПИТАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО КРИТЕРІЮ У ПРОЦЕСІ ДОБОРУ НА ПОСАДУ СУДДІВ.....304

РОЗДІЛ 11
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Волченко Н.В. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ІНДИВІДУАЛЬНУ ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ В МЕЖАХ ФАО..... 308

Дейнеко Д.О. РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ІНВЕСТИЦІЙ В УГОДІ ПРО ВСЕБІЧНЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО. ПРОПОЗИЦІЇ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ.....312

Канєнберг-Сандул О.К. ЕВОЛЮЦІЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОСУДДЯ.....317

Клєцова Н.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ У ВИРІШЕННІ ТРУДОВИХ СПОРІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....320

Прохазка Г.А. ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ НА РОЗВИТОК ПРАВ ЛЮДИНИ.....325

Fokina N.V. THE ROLE OF EUROPEAN COMMISSION IN KEEPING STATE AID LEGISLATION UP-TO-DATE: RATIONALE, BUSINESS PROCESSES, PRACTICAL IMPLEMENTATION.....328

Чулінда Л.І., Красницька А.В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОФІЦІЙНОГО ТЕКСТУ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ.....331

РОЗДІЛ 12
ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Ганьба О.Б. ДОВІРА ТА НЕДОВІРА ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК ВЗАЄМОВИКЛЮЧНІ КАТЕГОРІЇ: ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ РАКУРС.....335

Кохан В.П. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР: СВІТОВИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....339

РОЗДІЛ 13
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Монаєнко А.О., Атаманчук Н.І. ЩОДО МЕХАНІЗМІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....343

Біленко М.С. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОГОВІР У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ.....347

Гордєєв В.В., Гураленко Н.А. НАДМІРНИЙ ФОРМАЛІЗМ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....350

Колодін Д.О. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ.....354

Маслова Я.І. ПОВНА ПЕРЕВІРКА ДЕКЛАРАЦІЙ ЯК ЗАХІД АНТИКОРУПЦІЙНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....357

Татарова Т.О. ФІСКАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....360

Барба В.Є. ІСТОРІОГРАФІЯ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ.....363

Холостенко А.В., Мандриченко Ж.В. ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ПРОВЕДЕННЯ ОДНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ВИГЛЯДОМ ІНШИХ.....367

Борзаниця С.В. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ РОЗСУД СУДУ ТА ПРИНЦИП ПРОПОРЦІЙНОСТІ.....371

Назимко Є.С., Гожій В.Д., Тіточка Т.І. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ЕКСТРЕМІЗМУ ТА ДЕОКУПАЦІЇ ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ.....374

Корнієнко М.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ.....379

Пишна А.Г. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ.....385

Рудченко О.В. ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ ЯК ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСІВ В УКРАЇНІ.....388

Коломоєць Т.О., Кремова Д.С., Колпаков В.К. ДОЗВІЛ НА ЦІЛЬОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ «ЦІЛЬОВИХ ПОДАРУНКІВ» ДЛЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ ЯК ІНСТРУМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТИМУЛЮЮЧОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....396

Єпринцев П.С. ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ В ДЕРЖАВНОМУ МЕХАНІЗМІ ЗАПОБІГАННЯ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....400

Музика С.С. ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....405

Курінний Є.В., Колпаков В.К., Шарая А.А. ПРЕДМЕТНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗСУДУ СУДДІ ПРИ РОЗГЛЯДІ СПРАВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....409

Доненко В.В. РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....414

Самсін Р.І. ЗАКОНОПРОЄКТ № 3637 «ПРО ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ»: РЕЗУЛЬТАТИ ОБГОВОРЕННЯ.....417

Рудик М.М. ГЕНЕЗИС НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ.....422

CONTENTS

SECTION 1
THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES

Bezpalko S.V., Shatrava S.O., Tymchyshyn A.M., Kritsak I.V. SPECIFICS OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN AGRICULTURAL SPHERE AND MODERN SOCIO-ECONOMIC TRENDS AND CRIMINAL THREATS IN UKRAINIAN SOCIETY: REGIONAL AND NATIONAL ASPECTS..14

Hanzha O.H. THE NEED TO ADHERE TO THE RULES FOR CORRECT CITING OF LATIN MAXIMS AS A RESPONSE TO THEIR CHAOTIC DIFFUSION IN A CASE LAW: THE ANALYTICAL REVIEW..... 20

Horobets N.O. EUROPEAN STANDARDS FOR GENDER POLICY IN UKRAINE.....27

Zanfirova T.A., Aidynian A.V. DISSEMINATING INTERPRETATION OF RULES OF LAW IN CERTAN DECISION OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE.....30

Kamarali S.Ye. LAND ISSUE IN UKRAINIAN POLITICS DURING THE RULING OF THE HETMANAT OF P. SKOROPADSKY..... 34

Kuznetsova L.V., Dulherova O.M. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMATION OF THE MODERN BRANCH OF LABOR LAW..... 38

Skovronskyy D.M. UNITY OF LOCAL AND SPIRITUAL POWER AS A STATE AND LEGAL DOCTRINE OF BYZANTIUM.....41

Skurikhin S.M. EXPERIENCE IN THE FUNCTIONING AND REGULATORY SUPPORT OF THE INSTITUTE OF MILITARY CHAPLAINS IN THE ARMIES OF FOREIGN COUNTRIES.....45

Stovpets O.V., Stovpets V.H. THEORETICAL-LEGAL ASPECTS OF "CANCELLING" PHENOMENON IN INTERSTATE RELATIONS: THE CHINESE-LITHUANIAN CASE..... 49

Shevchenko A.Ie., Kudin S.V., Shevchenko D.A., Avsieievych V.P. PROBLEMS OF IMPROVING COMPARATIVE AND HISTORICAL LEGAL RESEARCH IN UKRAINE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY..... 54

SECTION 2
CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW

Bairachna L.K., Stohnii O.A. THE CONCEPT OF SELF-LIMITATION OF THE COURT: THE DOCTRINE OF THE "POLITICAL ISSUE"..... 58

Barehamian S.Kh., Chinchin K.I. CURRENT STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF E-DEMOCRACY IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION.....61

Brovko N.I., Simakova S.I. CONSTITUTIONAL GUARANTEES OF LAND OWNERSHIP RIGHTS.....65

Kostenko S.O., Zelinskyi D.V.RETROSPECTIVE ANALYSIS OF LEGAL SECURITY OF LOCAL ELECTIONS IN UKRAINE.....68

Melekh L.V., Melekh B.V. LEGAL NATURE OF THE CONSTITUTIONAL RIGHT OF THE EMPLOYEE TO HEALTH, APPROPRIATE AND SAFE WORKING CONDITIONS..... 71

Novikov M.M., Siemko M.O. FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE OMBUDSMAN INSTITUTE IN THE COUNTRIES OF EUROPE.....75

Oliinyk A.Yu. THE CONCEPT OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL STATUS OF ENTREPRENEURIAL SUBJECTS.....79

Chystokolianyi Ya.V. CURRENT FEATURES IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS PROTECTION IN COVID-19.....83

SECTION 3
CIVIL LAW AND CIVIL PROCESS; FAMILY LAW; INTERNATIONAL PRIVATE LAW

Iliopol I.M. ELECTRONIC NOTARY: ADVANTAGES AND RISKS.....86

Kyrdan B.V., Shyrokovska O.O. INTERNATIONAL EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION OF MEDIATION AS A WAY OF SETTLEMENT OF DISPUTES.....89

Kryzhevska O.O. PECULIARITIES OF THE CONTENT OF NOTARIAL PROCEDURAL RELATIONS.....93

Kroitor V.A., Sadykova Ya.M. BALANCE OF INTERESTS AS A PRINCIPLE OF MODERN LEGAL REGULATION OF RELATIONS IN THE FIELD OF INTELLECTUAL PROPERTY.....100

Tsymbal V.O., Koval D.S., Rodik T.P. EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AS A LEGAL GUARANTEE FOR THE PROTECTION OF PEOPLE'S RIGHTS IN UKRAINE.....103

Tsurkanu S.I. INTERFACE AS A COPYRIGHT OBJECT.....107

Chuienko V.I., Kolisnytskyi B.H., Chuienko O.I. ANALYSIS OF THE LEGAL NATURE AND PLACES OF THE INHERITANCE AGREEMENT IN THE CIVIL LAW OF UKRAINE.....111

Chuienko V.I., Kuchminda D.Yu. RETROSPECTIVE ANALYSIS OF LEGAL REGULATION OF THE INSTITUTE OF MORTGAGE.....114

Shcherbak S.V., Kozhevnikova A.V. INFORMATION TECHNOLOGY AND EXECUTIVE PROCESS.....117

SECTION 4
ECONOMIC LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW

Andrushchenko I.H. STATE REGULATION OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL PROGRESS AND ITS IMPACT ON THE CONSOLIDATION OF ECONOMIC ENTITIES.....122

Derkach E.M. LEGAL ISSUES OF SETTLING THE COMMERCIAL DISPUTES IN THE FIELD OF TRANSPORT 125

Dovhan V.M., Bodnarchuk O.I. INSTITUTE OF CONSUMER BANKRUPTCY AS A NOVEL OF NATIONAL LEGISLATION: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....129

Ustymenko A.V. A DIALECTICAL COMPROMISE BETWEEN FREEDOM AND NECESSITY BASED ON THE PRINCIPLE OF FREEDOM OF CONTRACT.....132

SECTION 5
LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Vasechko L.O., Shevchenko V.O. SPECIAL DISCIPLINARY RESPONSIBILITY: FEATURES OF REGULATORY REGULATION.....135

Hres N.M. AGREEMENT ON THE RESULTS OF MEDIATION IN RESOLVING AN INDIVIDUAL LABOR DISPUTE.....139

Zabolotna N.Ya. FREELANCE AS A NEW FORM OF EMPLOYMENT AND EMPLOYMENT RELATIONS.....143

Kazanovska M.M. STANDARDS OF DECENT WORK OF A LAWYER IN UKRAINE.....146

Kasyniuk L.A. REGARDING THE GROUNDS AND TERMS OF MATERIAL LIABILITY OF EMPLOYEES.....150

Kuzmenko O.V. CONSTITUTIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF REGULATION OF LABOR LAW RELATIONS AT THE PRESENT STAGE.....154

Prohoniuk L.Yu. PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF REMOTE WORK IN UKRAINE.....157

Sievidova O.V. PRINCIPLES OF LEGAL REGULATION OF PROSECUTOR'S OFFICE EMPLOYEES' LABOUR RIGHTS.....161

SECTION 6
LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW; NATURAL RESOURCE LAW

Chyryk A.O. INDIVIDUAL FEATURES OF LAND PLOT AS AN OBJECT OF PARTIAL COMMON PROPERTY.....165

SECTION 7
ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS; FINANCIAL LAW; INFORMATION LAW

Anpilohov O.V. PROBLEMS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF FOREIGN INVESTMENT.....168

Berendieieva A.I., Tomina V.Yu. REFERRAL OF THE ABUSER TO THE PROGRAMS FOR ABUSERS IN THE CONTEXT OF COMBATING DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE.....171

Bodnar A.M., Kirika D.V. METHODOLOGICAL ASPECTS OF ADMINISTRATIVE LEGAL RELATIONS REGULATION.....175

Buha H.S. NON-BANK FINANCIAL INSTITUTION AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION.....178

Zaiarnyi O.A. TOWARDS THE ISSUE ON OBSERVATION OF HUMAN INFORMATION RIGHTS IN THE FORMATION OF SMART CITIES' IT-INFRASTRUCTURE.....182

Ivanskyi A.I. LEGAL REGIMES OF VIRTUAL ASSETS AND THEIR TAX CONSEQUENCES: WORLD EXPERIENCE AND UKRAINE.....185

Kolesnikova M.V., Zinchenko H.S. STATE POLICY IN THE FIELD OF BULLYING BY THE TEACHER IN FOREIGN COUNTRIES.....188

Maryniv N.A., Baranova L.O., Tovstyk A.O. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE PARTICIPATION BUDGET.....192

Nevmerzhtsytska T.M. COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF SELF-EMPLOYED ADMINISTRATION IN UKRAINE AND IN THE EUROPEAN UNION.....195

Rieznik O.M. ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF BIOGAS ENERGY IN UKRAINE: CURRENT STATUS AND PRIORITY AREAS OF IMPROVEMENT.....198

Samonova V.V. SOURCES OF EVIDENCE IN THE ADMINISTRATIVE PROCESS.....202

Spivak M.V. DOCUMENTATION OF ADMINISTRATIVE OFFENSES IN POLICE.....205

Telychko O.A., Rekun V.A. DEVELOPMENT OF THE LEGAL SYSTEM IN THE DIGITAL AGE.....209

Chernysh R.F., Ihnatiuk M.V., Zaritskyi O.Yu. COUNTERACTING DESTRUCTIVE INFORMATION INFLUENCE IN UKRAINE: LEGAL AND ORGANIZATIONAL ASPECTS.....213

Shapenko L.O. THE CONTENT AND NATURE OF LAWMAKING OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES.....217

Sheremet O.S. LEGAL REGULATION OF THE ORGANIZATION OF PATRONAGE SERVICES IN SEPARATE UKRAINIAN BODIES OF POWER.....221

SECTION 8
CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL LAW

Ahapova K.V. CRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF A PERSON WHO OFFERS CRIMINAL OFFENSES WITHIN YOUTH GROUPS.....224

Andrushko A.V. PURPOSE OF EXPLOITATION AS A MANDATORY FEATURE OF THE MENTAL ELEMENT OF HUMAN TRAFFICKING.....229

Bzova L.H. SIGNIFICANCE OF A COURT DECISION IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....238

Burda O.M. SPECIAL CRIMINOLOGICAL PREVENTION OF THEFT IN THE RETAIL NETWORK.....241

Klochko A.M., Karpyk Yu.A., Kurylo O.M. PROBLEMATIC ISSUES OF LAND RELATIONS TRANSFORMATION IN THE CONTEXT OF LAND REFORM IN UKRAINE.....246

Luhina N.A., Savenok K.O., Onofrei V.S. TO THE PROBLEM OF APPLICATION OF THE STANDARDS OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE RELATED TO THE SUICIDAL ACTIONS OF JUVENILES WITH THE USE OF SOCIAL.....251

Svietlichnyi I.V. THE ROLE OF RESTORATIVE JUSTICE IN COUNTERING JUVENILE DELINQUENCY.....254

Syrota D.I., Metka Yu.S., Meshchurov A.S. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S INTERNATIONAL COOPERATION IN COMBATING MONEY LAUNDERING.....258

Titochka T.I. THE CONCEPT AND TYPOLOGY OF MINOR VICTIMS OF VIOLENT INCEST.....262

SECTION 9
CRIMINAL PROCESS AND FORENSIC SCIENCE; FORENSIC EXAMINATION; OPERATIVELY-SEARCH ACTIVITY

Akhtyrska N.M. DEVELOPMENT OF NEW TACTICAL INTERROGATION TECHNIQUES NEEDING TIME.....265

Buravska A.A. MEANS OF PROTECTING TRADE SECRETS IN CRIMINAL PROCEEDINGS: HARMONISATION OF NATIONAL LEGISLATION WITH THAT OF THE EUROPEAN UNION (DIRECTIVE (EU) 2016/943).....269

Zavtur V.A. THE ASSESSMENT OF DEPOSITED TESTIMONY BY COURT: LAW ENFORCEMENT ASPECT.....273

Zelentsov O.P. ISSUE OF REALIZATION OF THE PRINCIPLE OF "REASONABLE TIME" IN THE CRIMINAL PROCESS: THE PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AGAINST UKRAINE.....276

Karpenko V.M. FOREIGN EXPERIENCE IN GUARANTEEING WITNESS'S RIGHT TO LEGAL AID IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....281

Lutsyk V.V., Hloviuk I.V. PARTICIPATION OF WHISTLEBLOWER IN CRIMINAL PROCEEDINGS: ISSUES OF NORMATIVE REGULATION.....285

Sakovskyi A.A. CONTENT AND TERMS OF EXECUTION OF INSTRUCTIONS OF THE INVESTIGATOR TO CONDUCT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS AND SECRET INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS.....289

Stepanova H.M., Hryhorchuk N.P. MODERN CHARACTERISTICS OF THE INSTITUTE OF MEDIATION.....292

Stetsyk B.V., Marko S.I. METHODS OF FORENSIC COMPUTER AND TECHNICAL EXAMINATION.....296

Khakhutsiak O.Yu., Vereshchak O.I. PROBLEMS OF DECLARING A PERSON INTERNATIONALLY WANTED IN THE CONTEXT OF CONDUCTING A SPECIAL PRE-TRIAL INVESTIGATION (IN ABSENTIA).....300

SECTION 10
JUDICATURE; PUBLIC PROSECUTION AND ADVOCACY

Vavrynchuk M.P., Punda O.O., Kohut O.V. ISSUES OF INTEGRITY AS A KEY CRITERION IN THE PROCESS OF SELECTION FOR THE POSITION OF JUDGES.....304

SECTION 11
INTERNATIONAL LAW

Volchenko N.V. INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE RIGHT TO INDIVIDUAL FOOD SECURITY PROTECTION WITHIN THE FAO.....308

Deineko D.O. REGULATION OF PROTECTION AND PROMOTION OF INVESTMENT IN THE COMPREHENSIVE REGIONAL ECONOMIC PARTNERSHIP AGREEMENT. SUGGESTIONS FOR IMPROVEMENT OF ECONOMIC DIPLOMACY OF UKRAINE.....312

Kanienberh-Sandul O.K. THE EVOLUTION OF THE SYSTEM OF INTERNATIONAL JUSTICE.....317

Klietsova N.V. APPLICATION OF COMMUNICATIVE ABILITIES IN HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN SOLVING LABOR DISPUTES: COMPARATIVE ECONOMIC AND LEGAL ANALYSIS OF INTERNATIONAL AND DOMESTIC EXPERIENCE IN CONDITIONS OF DIGITALIZATIONS.....320

Prokhazka H.A. INFLUENCE OF INTERNET NETWORKS ON THE DEVELOPMENT OF HUMAN RIGHTS.....325

Fokina N.V. THE ROLE OF EUROPEAN COMMISSION IN KEEPING STATE AID LEGISLATION UP-TO-DATE: RATIONALE, BUSINESS PROCESSES, PRACTICAL IMPLEMENTATION.....328

Chulinda L.I., Krasnytska A.V. MODERN PROBLEMS OF THE OFFICIAL TEXT OF INTERNATIONAL TREATIES.....331

SECTION 12
PHILOSOPHY OF LAW

Hanba O.B. TRUST AND DISTRUST OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES AS MUTUALLY EXCLUSIVE CATEGORIES: PHILOSOPHICAL AND THEORETICAL PERSPECTIVE.....335

Kokhan V.P. ORGANIZATIONAL AND LEGAL FORMS OF RESEARCH INFRASTRUCTURES: WORLD AND EUROPEAN EXPERIENCE.....339

SECTION 13
TOPICAL ISSUES OF JURIDICAL SCIENCE

Monaienko A.O., Atamanchuk N.I. ON MECHANISMS OF PREVENTION AND COMBATING AGAINST THE ABUSE OF PROCEDURAL RIGHTS IN CIVIL PROCEEDINGS OF UKRAINE.....343

Bilenko M.S. GENERAL PROVISIONS ON THE CONTRACT IN CIVIL LAW.....347

Hordieiev V.V., Huralenko N.A. EXCESSIVE FORMALISM IN THE ADMINISTRATIVE PROCEEDUNGS IN UKRAINE 350

Kolodin D.O. SPECIFIC ISSUES OF ACTUS REUS OF BRIBERY PROVOCATION.....354

Maslova Ya.I. FULL VERIFICATION OF DECLARATIONS AS AN ACTIVITY OF ANTI-CORRUPTION FINANCIAL CONTROL.....357

Tatarova T.O. FISCAL CONTROL AS A TOOL FOR IMPLEMENTING THE FISCAL FUNCTION OF THE STATE.....360

Barba V.Ye. HISTORIOGRAPHY OF THE INTERACTION OF TERRITORIAL BODIES OF THE NATIONAL POLICE WITH LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE SPHERE OF ENSURING PUBLIC SAFETY AND ORDER.....363

Kholostenko A.V., Mandrychenko Zh.V. CAUSES AND CONSEQUENCES OF CONDUCTING SOME INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS UNDER THE SHAPE OF OTHERS.....367

Borzanytsia S.V. PROCEDURAL DISCRETION OF THE COURT AND THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY.....371

Nazymko Ye.S., Hozhii V.D., Titochka T.I. INTERNATIONAL SUPPORT OF COUNTERING EXTREMISM AND DEOCCUPATION OF OCCUPIED TERRITORIES.....374

Korniyenko M.V. ADMINISTRATIVE AND LEGAL BASIS OF INTERACTION BETWEEN TERRITORIAL UNITS OF THE NATIONAL POLICE AND LOCAL GOVERNMENT BODIES IN THE FIELD OF ENSURING PUBLIC SAFETY AND ORDER.....379

Pyshna A.H. INTERACTION OF NATIONAL POLICE BODIES AND LOCAL GOVERNMENT BODIES IN THE SPHERE OF ENSURING PUBLIC SAFETY AND ORDER.....385

Rudchenko O.V. PUBLIC SERVICES AS A SUBJECT OF NOTARIES' ACTIVITY IN UKRAINE.....388

Kolomoiets T.O., Kremova D.S., Kolpakov V.K. PERMISSION FOR TARGET TAXATION OF «TARGET GIFTS» FOR PUBLIC SERVANTS DURING MARTIAL STATE IN UKRAINE AS TOOLS OF ADMINISTRATIVE LAW REGULATION OF THE IMPLEMENTATION OF AN INCENTIVE COMPONENT OF ECONOMIC STATE FUNCTION.....396

Yepryntsev P.S. THE PROSECUTOR'S OFFICE OF UKRAINE IN THE STATE PREVENTION MECHANISM ORGANIZED CRIME.....400

Muzyka S.S. PRINCIPLES OF THE ADMINISTRATIVE-LEGAL REGIME OF CONFIDENTIAL INFORMATION IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE.....405

Kurinnyi Ye.V., Kolpakov V.K., Sharaya A.A. SUBJECT PARTICULARITIES OF THE JUDGE'S DISCRETION WHEN CONSIDERING CASES IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS 409

Donenko V.V. THE REALITY AND PROSPECTS OF ADMINISTRATIVE FINES IN THE FIELD OF ROAD TRAFFIC SAFETY.....414

Samsin R.I. DRAFT LAW NO. 3637 "ON VIRTUAL ASSETS": RESULTS OF THE DISCUSSION.....417

Rudyk M.M. THE GENESIS OF REGULATORY AND LEGAL PROVISION OF ROAD TRAFFIC SAFETY AND OPERATION OF ROAD TRANSPORT IN UKRAINE.....422

УДК 340+343
DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/62

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, ПОВ'ЯЗАНИХ З СУЇЦИДАЛЬНИМИ ДІЯМИ НЕПОВНОЛІТНІХ З ВИКОРИСТАННЯМ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

TO THE PROBLEM OF APPLICATION OF THE STANDARDS OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE RELATED TO THE SUICIDAL ACTIONS OF JUVENILES WITH THE USE OF SOCIAL

Лугіна Н.А., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Університет державної фіскальної служби України

Савенок К.О., студентка IV курсу
Навчально-науковий інститут права Університету державної фіскальної служби України

Онофрей В.С., студентка IV курсу
Навчально-науковий інститут права Університету державної фіскальної служби України

Стаття з'ясовує особливості створення та застосування «груп смерті», їхній вплив на психіку неповнолітніх та малолітніх осіб, а також виявляє проблеми застосування норм Кримінального кодексу України під час розслідування злочинів, які виникають унаслідок участі у названих групах. На теренах Інтернету неповнолітніх підстерігає багато небезпек у зв'язку з тим, що, перебуваючи у віртуальному просторі, вони обов'язково стикаються з цілим комплексом загроз, серед яких можна відзначити шкідливе програмне забезпечення, інтернет-шахрайство, образу і переслідування, контакти з небажаними людьми, загрозу з боку інтернет-хуліганів, пастки, що розставляються шахраями для отримання приватної інформації, небажані для перегляду або використання матеріали. Проте, звичайно, найбільш небезпечною серед них за своїми соціальними наслідками є загроза втрати життя, оскільки існує ціла низка «груп смерті», спрямованих на доведення дитини до самогубства. У статті визначено поняття та сутність «груп смерті», основні перспективи боротьби з їх розвитком та поширенням. Проаналізовано розвиток і поширення названих груп, охарактеризовано їх основні типи та різновиди. Визначено основний напрям боротьби з такими групами, зроблено ґрунтовний висновок, що має теоретичне та практичне значення. Надано визначення поняття «групи смерті», висвітлено процес долучення до них підлітків та процес маніпуляцій підлітками, які проводяться адміністраторами. Описано послідовність дій, якими адміністратори підводять дітей до вчинення самогубства. Стаття присвячена ще одному специфічному явищу, а саме користувачам або їх спільнотам, діяльність яких спрямована на доведення до самогубства інших користувачів за допомогою справляння психічного впливу на останніх у соціальних мережах. Зазначено регіональні особливості суїцидальної активності дорослих та неповнолітніх осіб, поле зору психологів і психіатрів у зв'язку із залученням до «груп смерті». Проаналізовано практику притягнення до відповідальності кураторів «суїцидальних квестів».

Ключові слова: кримінальна відповідальність, «групи смерті», Кримінальний кодекс України, соціальні мережі.

The article clarifies the peculiarities of the creation and use of "death group", their impact on the psyche of minors and juveniles, as well as identifies problems with the application of the Criminal Code of Ukraine in the investigation of crimes arising from participation in the above groups. There are many dangers of minors on the Internet, due to the fact that while in cyberspace, they inevitably face a whole range of threats, including malicious software, Internet fraud, insults and harassment, contact with unwanted people, threat from the Internet hooligans, traps set by fraudsters to obtain private information, unwanted to view or use materials, etc. But, of course, the most dangerous among them in terms of their social consequences is the threat of loss of life, as there are a number of "death groups" aimed at leading a child to suicide. The article defines the concept and essence of "death groups" and the main prospects for combating their development and spread. The development and distribution of the above groups are analyzed; its main types and varieties are characterized. The main direction of struggle against such groups is defined; the thorough conclusion which has theoretical and practical value is made. The article also defines the concept of "death group", highlights the process of involving adolescents in them and the process of manipulation of adolescents by administrators. The article describes the sequence of actions by which administrators lead children to commit suicide. The article is devoted to another specific phenomenon – users or their communities, whose activities are aimed at leading other users to suicide by providing mental influence on the latter on social networks. The regional features of suicidal activity of adults and minors are indicated, field of view of psychologists and psychiatrists in connection with involvement in "death groups". The practice of prosecuting curators of "suicide quests" is analyzed.

Key words: criminal liability, "death groups", Criminal Code of Ukraine, social networks.

Спосіб доведення до самогубства через Інтернет стає дуже поширеним, оскільки з кожним днем зростає кількість користувачів мережі.

Для того щоб особи, які схиляють інших осіб покінчити з життям, не залишалися безкарними, до статті 120 КК України як спосіб доведення до самогубства були включені «інші дії, що сприяють вчиненню самогубства», тобто перелік діянь, які можуть спонукати людину піти з життя, перестав бути вичерпним. Вважаємо, що таке широке тлумачення цієї ознаки об'єктивної боку частини 1 статті 120 на практиці може привести до проблем у її застосуванні, тому для подальшого вдосконалення кримінального законодавства необхідно більш чітко визначити способи злочинних посягань під час доведення особи до самогубства шляхом додавання, наприклад, фрази «а також через соціальні мережі або з використанням мережі Інтернет».

Під час написання наукової роботи нами були використані філософський підхід, зокрема методи пізнання та оцінювання; соціоінженерний підхід, а саме аналітичний метод, прогнозування, моделювання.

Наукова новизна статті полягає в актуальності застосування норм кримінального законодавства, зокрема статті 120 ККУ, до самогубств, вчинених під впливом соціальних мереж.

Першочерговою причиною, що відіграє визначальну роль у скоєнні неповнолітніми самогубств із використанням соціальних мереж, є вплив на неповнолітніх з чітко вивіреною психоемоційною тактикою.

Звідси випливає висновок, що, по-перше, виникає об'єктивна необхідність посилення кримінальної відповідальності за схиляння неповнолітніх до самогубства з використанням соціальних мереж; по-друге, розсліду-

вання кримінальних справ, пов'язаних із суїцидальними діями підлітків або залученням їх до вчинення антигромадських дій, викликає необхідність мати знання психологічних особливостей як осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення цієї спрямованості, так і осіб, які стали жертвами кримінальних правопорушень. Як показує аналіз численних публікацій у мережі Інтернет, небезпека цього нового для України виду кримінальних правопорушень полягає у впливі на неповнолітніх чітко вивіреної психоемоційної тактики [1, с. 43].

Однією з причин дитячих суїцидів є так звані групи смерті в соціальних мережах. Проблема дитячих самогубств набуває світового масштабу. Наприклад, у Японії самогубство стало основною причиною смерті дітей віком від 10 до 14 років [2].

Закривати такі групи в соціальних мережах неефективно, адже чим більше будуть їх закривати, тим популярнішими вони стануть для підлітків.

На першому етапі підліток втягується в цікаву для нього і, здавалося б, нешкідливу гру. На наступних етапах на нього чиниться психологічний тиск, і він потрапляє в сильну психологічну залежність від кураторів «груп смерті», які зомбують свою жертву, практично засуджуючи її до суїциду [3, с. 12].

Так, за даними слідства, користуючись своїм смартфоном і ноутбуком, Неаронов через кілька сторінок у соціальній мережі «ВКонтакте» і свій телеграм-канал залучив сімох підлітків з різних міст Росії до вчинення послідовних дій, спрямованих на доведення їх до самогубства. Діти мали виконувати завдання, останнім із яких був суїцид. На щастя, з не залежних від обвинуваченого обставин довести умисел до кінця Неаронов не зміг, оскільки його жертви відмовилися від здійснення самогубства. У Неаронова був груповий чат у соціальній мережі «ВКонтакте», де він разом з іще одним куратором спілкувався з потенційними потерпілими. Всіх жертв він знаходив у соціальних мережах, розміщуючи на своїх сторінках хештеги «тихий Дім», «Синій кит», «розбуди мене», "F-57". У чаті збиралося в різні часи від 5 до 10 осіб. Головні епізоди спілкування і схиляння до суїцидів, за версією слідства, відбувалися вже в "Telegram", куди він просив переходити потенційних жертв [4].

Кримінальним кодексом України передбачено, що з числа всіх причин, які призводять до суїциду, тільки доведення до самогубства є кримінальним правопорушенням. Попередня редакція статті 120 КК Україна була такого змісту: «Доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, примусу до протиправних дій або систематичного приниження її людської гідності, карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк».

Кваліфікуючими ознаками доведення до самогубства визнається вчинення зазначених діянь щодо особи, яка перебувала в матеріальній або іншій залежності від винного, або щодо двох чи більше осіб (частина друга статті 120 КК України), або якщо воно було вчинене щодо неповнолітнього (частина друга статті 120 КК України) [5, с. 68].

З 2010 року по травень 2017 року українські суди постановили всього п'ять вироків за статтею доведення до самогубства, тобто менше одного вироку на рік, оскільки правоохоронні органи, як правило, припиняють провадження у справах про суїцид, не знайшовши слідів насильства на тілах загиблих, або взагалі версію доведення особи до самогубства залишають без уваги і не досліджують належним чином [6]. Незважаючи на таку кількість вироків, у 2013 році за фактами вчинення самогубства громадянами було зареєстровано 8 814 кримінальних проваджень, у 2014 році – 2 566, у 2015 році – 8 824, у 2016 році – 8 311, а у 2018 році за такими справами було розпочато 637 проваджень [7; 8].

На жаль, лише одну з жертв на території України вдалося врятувати. Правоохоронці зафіксували IP-адресу підозрюваного, який підписувався жіночим ім'ям у соціальній мережі «Контакт», вибирав жертву, представлявся медичною сестрою, надавав рекомендації, як накласти на себе руки, які знаряддя використовувати, як краще вибрати місце для повішання тощо [9]. Однак підстави для притягнення Євгена Кривошеєва до кримінальної відповідальності були відсутні, оскільки підозрюваний не поводився з жертвами жорстоко, не шантажував їх, не змушував до протиправних дій і не принижував людську гідність, а інші способи вчинення кримінального правопорушення диспозицією цієї статті не передбачені.

Таким чином, Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про внесення зміни до статті 120 Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння здійсненню самогубства» від 8 лютого 2018 року, яким було змінено частину першу статті 120 КК Україна, яку викладено в такій редакції: «Доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, систематичного приниження її людської гідності або систематичного протиправного примусу до дій, які суперечать його волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, які сприяють вчиненню самогубства, караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк» [10].

Однак деякі положення цієї норми виглядають суперечливими і в майбутньому можуть привести до проблеми тлумачення і застосування статті через свій оціночний характер, неоднозначність і невизначеність, як, наприклад, поняття «інші дії, що сприяють вчиненню самогубства». Такої думки дійшли юристи у своїх висновках. Крім того, вчені Головного науково-експертного управління зосереджують увагу на необхідності передбачити кримінальну відповідальність за схиляння до вчинення самогубства в окремій нормі, як це закріплено в законодавстві зарубіжних країн [11].

Як було зазначено, в Україні активно діють «групи смерті», які створюються в соціальних мережах і спрямовані на схиляння підлітків (у більшості випадків) до вчинення суїциду. На початку 2017 року у мережі Інтернет широко обговорювалася підліткова гра «Синій кит» (або «Тихий дім», «Море китів», "f57", "f58", «Кити пливуть вгору», «Розбуди мене о 4:20»). Ця смертельна гра має багато назв, але її результат завжди однаковий – самогубство [12]. За даними Національної поліції України, тільки в одній із таких груп було виявлено понад 200 активних користувачів з України. Як правило, доступ до таких груп є закритим, а членство здійснюється на розсуд адміністратора. Спілкуються виключно на суїцидальні теми, «втираються в довіру», дізнаються контакти, адреси та інші особисті дані, надсилають записи, відео і музику, які нормальній людині важко сприймати. Якщо зупинився або не виконав завдання в строк, то програв. Однак на цьому гра не закінчується: якщо ти відмовляєшся виконувати завдання, починаються залякування, погрози, шантаж і приниження. Оскільки всі фото- і відеодокази пройдених етапів учасник надсилає «куратору», це стає додатковим інструментом тиску. Якщо матеріали розголошуються або надсилаються батькам, це стає, щонайменше, соромом і ганьбою [13, с. 4].

Є думка про те, що зараз ми маємо справу з технологією знищення, яка прицільно працює по підлітках, і Україна тільки починає боротися з нею. Практика показує, що ці групи спрямовані на вразливу в соціальному розумінні категорію осіб – дітей, що проходять період становлення. По той бік екрану монітора з дитиною спілкується умілий психолог, із яким дитині в такому віці в результаті розумової незрілості, нестабільності емоцій і підвищеної чутливості сперечатися дуже складно [13, с. 7].

Україна стала на шлях боротьби зі схиляннням до самогубства в мережі Інтернет. Ця проблема визнана, і нині

здійснюється пошук шляхів її вирішення, розшукуються особи, причетні до створення таких «груп смерті». Однак залишається досить багато питань, на які вчені і психологи поки не знайшли однозначної відповіді. Психологи вважають, що таким чином вони хочуть підкреслити власну значущість і владу над людьми. Є лише поодинокі випадки, коли куратори залишають гру і, навпаки, відмовляють підлітків від суїциду.

У тих, кому вдалося вижити після такого експерименту, назавжди залишаються жахливі шрами і опіки, травма психіки, відсутність сну, кошмари, страх і галюцинації. Проблеми зі здоров'ям, порушення психіки, візити до психолога постійно нагадуватимуть про легковажність та необдуманість вчинків і рішень, здійснених у підлітковому віці.

Отже, провівши аналіз останніх змін, яких зазнала стаття 120 КК України, доходимо висновку, що вони є позитивними. Як говорять вчені, співвідношення самогубств і доведення до самогубств становить один до двадцяти. Спосіб доведення до самогубства через мережу Інтернет стає дуже поширеним, оскільки з кожним днем зростає кількість користувачів мережі.

Для того щоб особи, які схиляють інших осіб покінчити з життям, не залишалися безкарними, до статті 120 КК України як спосіб доведення до самогубства були включені «інші дії, що сприяють вчиненню самогубства», тобто перелік діянь, які можуть спонукати людину піти з життя, перестав бути вичерпним. Вважаємо, що таке широке тлумачення цієї ознаки об'єктивної сторони частини 1 статті 120 КК України на практиці може привести до проблем у її застосуванні, тому для подальшого вдосконалення кримінального законодавства необхідно більш чітко визначити способи злочинних посягань під час доведення особи до самогубств шляхом додавання, наприклад, фрази «а також через соціальні мережі або з використанням мережі Інтернет».

Втім, на нашу думку, безпека життя громадян залежить не стільки від ідеально викладеної норми, скільки від можливості ефективного застосування її положень на практиці. Нині стаття 120 КК України ще вкрай рідко застосовується, хоча досвід притягнення до відповідальності за доведення до самогубства особи досить поширений у зарубіжних державах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильев А.Н. Проблемы методики расследования отдельных видов преступлений. Москва, 2002.
2. Самогубство / Всесвітня Організація Охорони Здоров'я. 2018. URL: https://www.who.int/ru/news-room/factsheets/detail/suicide (дата звернення: 12.10.2021).
3. Пантюхина Г.А. К проблеме расследования уголовных дел, связанных с суицидальными действиями несовершеннолетних с использованием социальных сетей. *ИСОМ*. 2017. № 2.
4. Кожні сорок секунд у світі від самогубства гине одна людина / Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL: https://phc.org.ua/news/kozhni-40-sekund-u-sviti-vid-samogubstva-gine-odna-lyudina (дата звернення: 02.05.2019).
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III ; станом на 4 вересня 2017 р. Харків : Право, 2017. С. 68.
6. За доведення до самогубства встановлено кримінальну відповідальність. URL: http://ukrainepravo.com/news/ ukraine/za-dovedennya-do-samogubstva-vstanovleno-kriminalnu-vidpovidalnist (дата звернення: 30.04.2019).
7. До груп «синіх китів» вступили 35 тисяч українських підлітків, проте самогубств більше не стало. URL: https://dt.ua/UKRAINE/do-grup-sinih-kitiv-vstupili-35-tisyach-ukrayinskih-pidlitkiv-prote-samogubstvbilshe-ne-stalo-235499_.html (дата звернення: 02.05.2019).
8. 15 тисяч випадків доведення до самогубства зафіксовано за останні 5 років – ГПУ. URL: https://tsn.ua/ ukrayina/15-tisyach-vipadkiv-dovedennya-do-samogubstva-zafiksovanogo-za-ostanni-5-rokiv-gpu-1336986.html (дата звернення: 02.05.2019).
9. Пояснювальна записка від 17 лютого 2016 року до Проєкту Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58195 (дата звернення: 01.05.2019).
10. Про внесення зміни до статті 120 Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства : Закон України від 8 лютого 2018 року № 2292-VIII / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2292-19 (дата звернення: 03.05.2019).
11. Висновок Головного наукового-експертного управління на проєкт закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства)», реєстр. № 4088, вих. 17 лютого 2016 року.
12. Гра в смерть: що таке «Синій кит» і чому підлітки виконують смертельні завдання. URL: https://ukranews.com/ ua/news/477891-grav-smert-shho-take-syniy-kyt-i-chomu-pidlitky-vykonuyut-smertelni-zavdannya (дата звернення: 04.05.2019).
13. Гладкова Є.О., Веприцький Р.С. Групи смерті: що це таке і як уберегти дитину. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ. 2017. С. 1–15.